

Posudek na disertační práci

PhDr. Ludmily Houdkové

Psychologické souvislosti resocializačních programů pro mladé odsouzené a jejich efekty

Posudek oponenta práce

Výzkum v penitenciární praxi je náročným a velmi specifickým úkolem. Zejména pak, týká-li se dlouhodobého měření efektivity určité intervence, což je, samo o sobě velmi složité a žádoucí. Autorka se rozhodla ve své práci splnit všechny tyto úkoly.

Teoretická část práce je rozložena do pěti hlavních témat. V **první kapitole** věnuje autorka pozornost sociálně patologickým jevům ve společnosti a specifickým delikvence mladých dospělých. V úvodu autorka neopomíjí společenský kontext závažnosti kriminality. Věnuje se různým hlediskům příčin páchaní trestné činnosti a těmto tématům pak specificky u mladistvých delikventů. Vzhledem k zaměření práce na programy zacházení s mladými odsouzenými pak ve **druhé kapitole** věnuje pozornost otázkám socializace, resocializace a jejich specifickým ve vztahu k vybrané skupině a také k vězeňskému prostředí. Ve **třetí kapitole** charakterizuje podmínky českého vězeňství v kontextu evropských pravidel. Principy vycházející z těchto pravidel, odrážející se v nárocích výkonu trestu odnětí svobody, úzce souvisejí s možnostmi psychosociálních intervencí v daném prostředí. **Čtvrtá kapitola** je věnována konceptu adaptace, opět sleduje zejména procesy adaptace a maladaptace v prostředí vězeňství. Zvláštní pozornost věnuje agresivnímu chování ve vězeňském prostředí, jeho souvislostem. V závěrečné **kapitole** teoretické části (**páté**), se zaměřuje na základní principy diferenciací zacházení s odsouzenými a seznamuje s konkrétními podmínkami ve věznicí Bělušice, kde bylo prováděno empirické šetření. Podrobněji seznamuje s programy a aktivitami specializovaného oddělení pro mladé odsouzené.

Výzkum disertačního projektu se zaměřuje na sledování efektivity programu zacházení ve skupině mladých odsouzených. Zaměřuje se na porovnání změn vybraných osobnostních rysů u experimentální a srovnávací skupiny. Měření charakteristik probíhá s odstupem tří let a v tomto čase je s experimentální skupinou realizován ucelený resocializační program, na němž autorka také aktivně participovala. Autorka popisuje soubor respondentů a jejich výběr. Šlo o nenáhodný výběr čtyřiceti probandů ze specializovaného

oddělení a čtyřiceti z jiných oddělení věznice Bělušice. Obě skupiny jsou přiblíženy z pohledu četných charakteristik, následuje seznámení se sběrem dat a popis metod výzkumu, mezi něž autorka zařadila anamnestický dotazník, spisové materiály, výpis rejstříku trestů, polostrukturovaný rozhovor, dotazník M.H.Q. (Middlesex Hospital Questionnaire) a dlouhodobé pozorování. Jde o šíři metod, která reprezentuje s ohledem na charakter populace respondentů a aplikační cíle výstupů šetření velmi vhodný výběr, zajišťuje vzájemnou provázanost dat, jejich reliabilitu a kvalitní porozumění výstupům. Výsledky jsou uspořádány pečlivě a přehledně. Nalezené rozdíly mezi skupinami ilustrují a vhodně doplňují čtyři vybrané kazuistiky mladých odsouzených, které také uvádějí získaná data do kontextu. Výzkumné otázky a odpovědi na ně jsou ještě přehledně shrnuty. V další kapitole jsou propojeny s možnostmi vězeňského prostředí v otázce programů zacházení, čímž je ještě podtrženo aplikační zaměření celé práce.

Práce ilustruje šíři zvolené problematiky, do níž vstupuje velké množství proměnných – zásadních vlivů, které autorka neopomíná. Nejde o úzce vymezený problém a teoretické i empirické zachycení takového úkolu je velmi náročné a pro jeho aplikovatelnost nezbytné. Naznačuje zkušenost autorky s danými otázkami i v rámci odborné praxe.

V rámci **výzkumu** jde práce za svými cíli jasně a přímočaře, za zajímavými zjištěními je třeba vnímat i práci s odsouzenými, která s nimi byla diferencovaně a velmi dlouhodobě realizována.

Práce vychází z množství odborné české i cizojazyčné literatury, seznam literatury má dílčí formální nedostatky.

Závěr: Disertační práci PhDr. Ludmily Houdkové doporučuji k úspěšné obhajobě.

Praha 25.7.2014

PhDr. Hedvika Boukalová, Ph.D.

Hedvika Boukalová